

Kunda piimaühingu
10 a.
tegevuse ülevaade

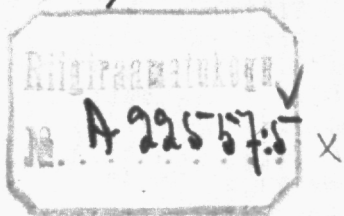
Kunda piimaühingu väljaanne
1934

334.6

198

Kunda piimaühingu
10 a.
tegevuse ülevaade

sf. 12961

Sunnim. St. 2.34.

Kunda piimaühingu väljaanne
1934

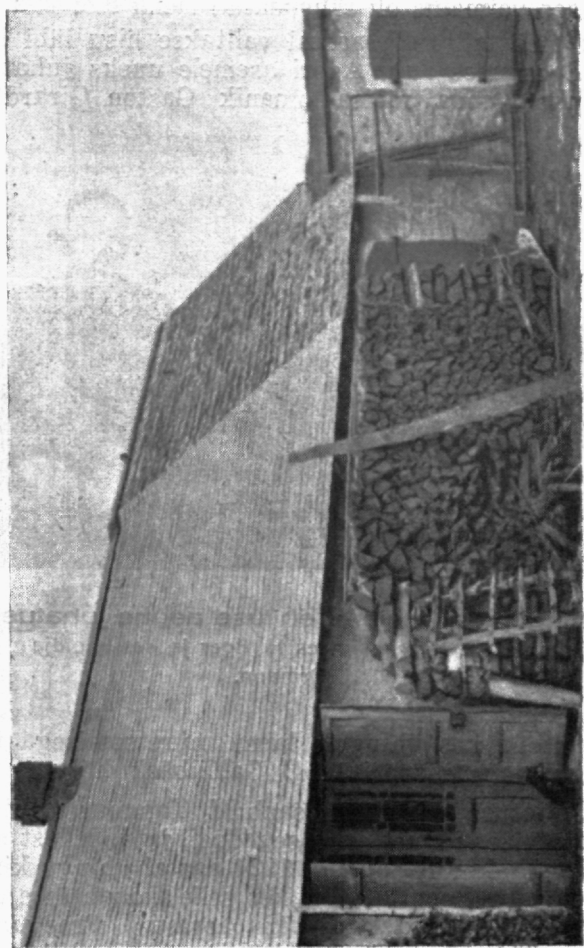
13. okt. 1923 aastal, millega ühing sai tegutsemiseks seaduslise aluse.

1924 aasta algul leitakse juba, et olemasolevad ruumid tööstusele ei sobi ja samal aastal 20. jaanuaril otsustatakse piimatalitis üle viia Kunda mõisa

Ühingu esimese juhatuse esimees J. Ager ja juh. liige A. Seemann, Puuduvad juh. liikmed A. Jakobson, P. Roosvaldt ja M. Tammar (†).

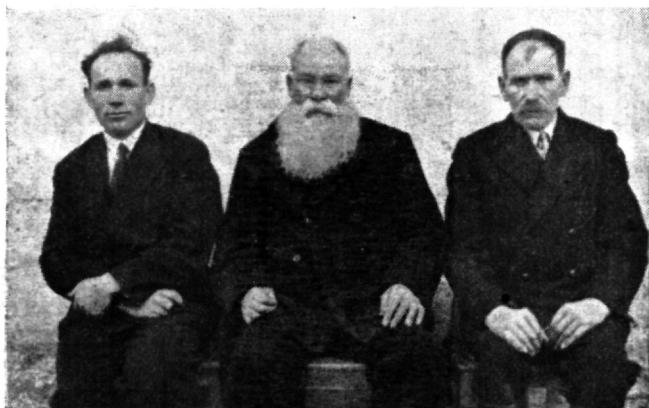
endisesse meiereisse. Mõisaomanikuga sõlmiti masinate kasutamise asjus vastav leping. Mõisa piimatalitise masinad olid aurujõulised, kuid puudulikud; võimaldasid aga siiski kuidagi töötamist. Meierei ruumid nõudsid ka hädalist remonti. Tähendatud otstarbeks tehakse liikmetelt sisemist laenu. Laenu suurus ja teostamise kord on kindlaks määramata

Ühingu esimene meelerajakülas K. Vilbergi majas.

jäetud ning seepärast jääb selgusetaks, kui suures ulatuses võimalus oli tähendatud laenu läbi viia.

9. märtsil 1924 aastal valitakse liisu läbi lahkunud esimees Juh. Ageri asemele uueks juhatuse liikmeks Kunda mõisa omanik Gaston Girard de

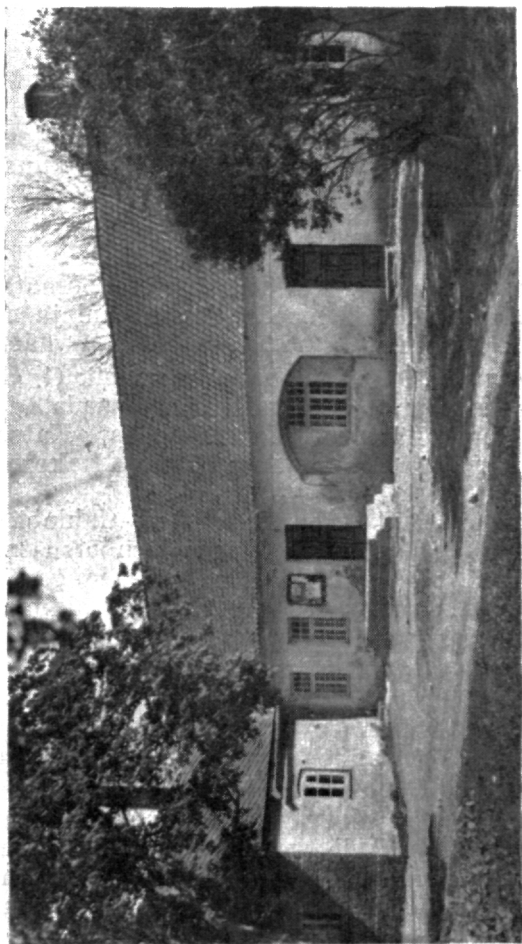
Ühingu uue meierei ehituse aegne juhatus.

Kirjatoimet. R. Ager, esimees H. Ager ja kassahoidja
J. Ormann.

Soucanton, kes ühingu laenu muretsemisega viib ühingu saksa eksport-äri C. Gahlnbäcki hõlma.

Juhatuses ilmneb juba segadusi, ja et sellest pääseda, valitakse 18. aprillil 1924 aastal ühingu kirjatoimetajaks Robert Ager, kes sellel kohal ühtejärgi

viimane on juba maale ja ära "kuni tänapäevani." Praegu, 10 aasta möödumisel, näeme, et ühingu liikmed R. Ageri valimisega tähendatud kohale olid ettenägelikud.

Ühingu praegune meierei

sest Ager on olnud kandvaks sambaks ühingu ja tema on suutnud võita kõik raskused, mis ühingu tialgi ähvardasid.

15. aprillil 1924 aastal asub piimatalitis tööle endises mõisa meiereis. Aurujõulised masinad vajavad uut inimest ja meieriks valitakse 26. aprillil samal aastal Jaan Holdt, kes sarnaste masinatega varem töötanud. Palka saab ta kr. 60.— kuus, prii korteri, kütte, valgustuse, piimasaaduste ja ühingu tööjõuga. Kautsjoniks on ta kohustatud ühingu maksma kr. 500.—.

4. mail samal aastal otsustatakse piimatalitise sisseseadet täiendada moodsa koorevani ja muude vähemate riistadega summa kr. 2500.— väärtuses.

11. juulil 1924 a. teeb mõisaomanik G. Girard katset piimatalitist oma valdamisele saada, et seda siis erapiimatalitise tööle rakendada. Katse aga luhtub ja pärast see enam millalgi päevakorrale ei kerki.

28. sept. 1924 a. on ühingul C. Gahlnbäck'iga ar. ajamisest villand ja viimase laen otsustatakse tasuda P. K. „Estonia“ käest võetud laenuga. 5. okt. samal aastal astutakse P. K. „Estonia“ liikmeks ja kaup saadetakse edaspidi ainult tema kui oma keskühingu läbi välisturule.

3. mail 1925 aastal valitakse ühingu juhatusesse Hans Ager, kes hiljem ühingu esimehena ühingu juhib kuni 1931 aastani.

1925 aasta viimasel veerandil ehitatakse piimatalitis eeskujulikult ümber ja varustatakse moodstate masinatega. Selle teostamiseks saadakse riigilt pikaajalist laenu kr. 3000.—. Paar aastat hiljem avaneb võimalus eralaenusid kr. 9000.— suuruses veelgi riiklisele laenule üle viia.

Piimatalitise tegevus on juba märgatavalt kas-

Frida-vasakul rev. koñ. liige A. Kall, juh. liige R. Ager, esimees N. Mikker, juh. liige J. Muttik, rev. kom. liige J. Ruus ja L. Gustavson.

II rida koorejaama meier H. Leigus, meierei tööline P. Tallenhof. koorejaama meier F. Ermann, põimatalituse juhataja E. Meibaum, raamatupidaja E. Meibaum, koorejaama meierid G. Hansar ja H. Rodl.

vanud. Kui ühingu esimesel ja teisel eluaastal liikmete arv ei tõusnud palju üle 20 karjapidaja, siis 1926 aastal leiame juba liikmete arvu 60 lähedal ja aasta piimatoodangu 100,000 klg. asemel 384,934 klg. Tegevus lõppes aga tähendatud aastal kr. 1207,97 puudujäägiga. See oli ühingu juhatusele hoiatuseks ja hiljem ei leia meie ühtki aastat enam puudujäägiga lõppemas.

Tegevuse kasvamisega veeretatakse ühingu teele aga ka raskusi. Välisurg seadis või kvaliteedile suuremad nõudmised. Vahetati meierisi. Ametisse asus prl. L. Kutsar. Wõi esimese sordi protsent tõusis nüüd küll 42,1, kuid selle tõusuks aitas palju kaasa ka parem piimatalitise sisseseade.

Umbes aastapäevad tagasi oli asunud õpilasena piimatalitisesse ametisse Eduard Meibaum. Noor energiline mees tõmbas oma hoolsuse ja arukusega ühingu juhatuse tähelepanu enesele ning 20. jaanuaril 1927 aastal leiame teda juba meierina kohapeal tegutsemas. Ühing ei pettunud Meibaumi peale pandud lootustes. Wõlkvaliteet paranes juba samal aastal ja I. sordi protsent tõusis 75,5; püsis viimastel aastatel isegi 92% piires.

Koorejaamade avamisega tõusis piimasaak ligi 100%, kuid nüüd ilmnes uue hädana veepuudus. Ehitati uus suurkaev, mis maksmata läks üle kr. 6000.—. Veepõud sellega küll lõpetati, kuid vesi kaevust tuleb + 11,5^o C. ja nõuab piimataltiselt rohket jäätagavara ning meierilt tublit tööd.

Kõigest raskustest on siiski üle saadud ja meie näeme ühingut tema 10. juubeliaastal 4 koorejaamaga, hea sisseseade ja vähese võlgadega töötamas ning ühingut juhivad praegu mehed, kes pikemat aega sellel alal püsinud. Ajad on praegu küll piimamajandusele rasked, kuid liigespere ühisel jõul suu-

Pilmaühingu 10-a. tegevus arvudes.

Aasta	Likkmeld	Varan- dust	Muud aktivad	Võlad	Osa- kapit.	Muud kapit	Tegevus lõppes	Toodi pilma kg	Saadi võid	Müüdi pro- dukte Kr.	Kulud 1 kg pilma	1 sorti võid
1924	24	1 691,96	1 350,08	2 951,23	84,—	30,—	— 23,19	109 352	3182	10794,64	2,16	19,4
1925	39	10 120,01	2 229,33	11 708,71	212,—	163,19	+ 315,44	266 459	10023	30890,70	1,99	3,3
1926	59	23 387,53	1 115,32	23 401,74	1 985,—	324,08	— 1 207,97	384 934	13722	41831,27	1,88	42,1
1927	54	25 369,83	4 666,99	23 966,09	1 968,—	2 352,42	+ 1 750,31	504 364	26221	73972,49	2,27	75,5
1928	85	24 369,11	6 190,69	18 251,20	2 915,54	4 738,88	+ 4 654,18	578 339	31414	93580,68	2,01	71,1
1929	83	30 020,61	10 029,37	20 234,31	3 706,16	10 963,—	+ 5 146,51	596 654	33062	95826,12	1,95	78,5
1930	80	32 528,93	11 163,60	16 830,91	4 466,63	17 453,80	+ 4 941,19	887 265	38695	88744,64	1,39	87,2
1931	113	49 774,88	6 581,56	15 914,66	5 946,85	31 119,86	+ 3 375,07	1 448 800	47011	104033,17	1,71	92,2
1932	108	49 368,23	10 842,44	15 377,52	6 312,68	37 465,27	+ 1 055,20	1 222 269	44863	56325,76	1,39	92,4
1933	103	48 503,93	16 061,31	16 045,40	6 109,42	39 969,37	+ 2 441,04	956,365	38751	527 19,50	1,40	85,5

detakse ka need raskused üle elada, teades, et ükski raskus ei ole igavene ja halbadele päevadele järgnevad head. Kümme aasta künnisel tõstame klaasid ja tühjendame eesti põllumehe terviseks. Kasvagu, kosugu ta kodu ja andku võimalusi järgmisel aastakümnel helegemale tulevikule vastu vaadata.

T. R.

A22557:5

№ 600 (31.V.34)

RIIGIRAAMATUKOGU

sf

12961

A22557:5

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00072042 1